

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ධිවර ත්‍යාග අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1996 අංක 2 දරන ධිවර හා ජලජ සම්පත් පනතේ, විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාශ්චාත්‍යයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් තැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ධීවර ත්‍යාග අරමුදල වන රු. 8,734,648 ක ශේෂයෙන් ත්‍යාග ලෙස ත්‍යාගලාභීන්ට ගෙවිය යුතු මුදල් හා ගෙවිය යුතු රජයේ දායකය වෙන් වෙන්ව හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	මෙම රු.6,893,297 ක නිශ්චිතව හඳුනා නොගත් ශේෂය, 2021 වර්ෂයට පෙර වර්ෂයන්ගේ ධීවර ත්‍යාග අරමුදලට බැර වී ඇති මුදල් වලින් එක් එක් නීති කෘත්‍යයන්ට අදාළව නිලධාරීන්ට ගෙවිය යුතු දීමනා ශේෂ නිශ්චිතව හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වීම හා රජයේ ආදායමට බැර කළ යුතු ශේෂ නිවැරදිව හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වීම යන කරුණු මත පවතින අතර මෙම ශේෂය නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.	ත්‍යාග ලෙස ත්‍යාගලාභීන්ට ගෙවිය යුතු මුදල් හා ගෙවිය යුතු රජයේ දායකය පැහැදිලිව හඳුනාගත යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
1996 අංක 2 දරන ධීවර හා ජලජ සම්පත් පනත			
(අ) 59(2) වගන්තිය	ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා පිළියෙල කර තිබුණු ක්‍රියාකාරී සැලසුම්වල ත්‍යාග අරමුදලේ කාර්යයන් හඳුනාගෙන ඵලදායී ලෙස ඉටුකර ගැනීම සඳහා සැලසුම් සකස් කර නොතිබුණි.	1996 අංක 02 දරන ධීවර හා ජලජ සම්පත් පනතේ 51 වගන්තිය ප්‍රකාරව රාජසන්තක කරන ලද භාණ්ඩ හා මසුන් වෙන්දේසි කිරීමෙන් ලැබෙන මුදල් පමණක් ධීවර ත්‍යාග අරමුදලට බැර කරනු ලැබේ. ඒ අනුව ධීවර ත්‍යාග අරමුදල සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කිරීමට යෝජනා වුවද, සිදුකරන ලද වැටලීම් හා නඩු පැවරීම් ප්‍රමාණය අනුව ධීවර ත්‍යාග අරමුදලට මුදල් බැර වන ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් පුරෝකථනයක් සිදු කළ නොහැකි බැවින් ධීවර ත්‍යාග අරමුදල සඳහා 2024 වර්ෂයට අනුමත ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් නොකරන ලදී.	ත්‍යාග අරමුදලේ කාර්යයන් හඳුනාගෙන ඵලදායී ලෙස ඉටුකර ගැනීම සඳහා සැලසුම් සකස් කළ යුතුය.

(ආ) 59 (4) වගන්තිය	2017, 2018 හා 2020 වර්ෂවලදී නීතිවිරෝධී ධීවර කටයුතු වැටලීම් සිදුකර පිළිවෙලින් නඩු 427, 327 හා 536 ක් පවරා තිබුණ ද එම වර්ෂවලට අදාළව කිසිදු ත්‍යාග මුදලක් වැටලීම්වලට සහභාගී වූ නිලධාරීන්ට ගෙවා නොතිබුණි. 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතු ත්‍යාග මුදල රු.3,143,335 ක් වුවද 2024 වර්ෂයේ දී ගොනු කළ නඩු 672 න් නඩු 04 කට අදාළව වැටලීම්වලට සහභාගී වූ නිලධාරීන්ට ගෙවූ ත්‍යාග මුදල් ප්‍රමාණය රු.55,980 ක් පමණක් විය. පසුගිය වර්ෂයන්ට අදාළ නඩු සඳහා ගෙවිය යුතු රු.9,968,225 ක මුදලින් කිසිදු මුදලක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගෙවා නොතිබුණි. මේ අනුව නිලධාරීන් වෙත ත්‍යාග මුදල් ලබාදීම සඳහා කඩිනම් ක්‍රමවේදයක් සකස් නොකිරීම හේතුවෙන් නීති විරෝධී ධීවර කටයුතු වැටලීම් සඳහා නිලධාරීන් දිරිගැන්වීමක් සිදුනොවන බව නිරීක්ෂණය විය.	2017 වර්ෂයේදී නඩු 427 ක් 2018 වර්ෂයේදී 327 හා 2020 වර්ෂයේදී නඩු 536 ක් පවරා තිබුණද ධීවර හා ජලජ සම්පත් පනතේ 51 වගන්තිය ප්‍රකාරව රාජසන්නක කරන ලද භාණ්ඩ හා මසුන් වෙන්දේසි කිරීමෙන් ලැබෙන මුදල් පමණක් ධීවර ත්‍යාග අරමුදලට බැර කිරීම නිසා නඩු වලින් ලැබෙන අදායම් ත්‍යාග අරමුදලට බැර වීමක් සිදු නොවේ. තවද මෙම වර්ෂ වලදී බැර වී ඇති අදායම් සම්බන්ධයෙන් හඳුනා නොගත් නිලධාරීන් සිටින බැවින්ද, අදාළ වාර්තා නොමැති බැවින්ද ඇතැම් නීති කෘත්‍යයන් සඳහා ගෙවීම් කිරීමට නොහැකි වී ඇත. තවද හඳුනාගත් නිලධාරීන්ට අදාළ වාර්තා ලබා දීමට කාලයක් ලබා දී මෙම මුදල් රාජ්‍යය අදායමට බැර කිරීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ලැබේ. මෙසේ වැටලීම් කිරීමට සහභාගී වූ නිලධාරීන් නිශ්චිතව හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වන්නේ ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව , ශ්‍රී ලංකා වෙරළාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන් නිරන්තරව ස්ථාන මාරු සිදු වීමත්, නඩු කටයුතු අවසන් වූ දින සිට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට ඇතැම් අවස්ථාවල දී දිගු කාලයක් ගතවීමත් ධීවර ත්‍යාග ලබා ගැනීම සඳහා ඇතැම් නිලධාරීන් ඉල්ලුම් කළ ද ඒ සම්බන්ධ වාර්තා වල පවතින අඩුපාඩු නිසා යන කරුණු හේතුවෙන් ගෙවීම් කිරීමට නොහැකි වී ඇත.	නිලධාරීන් වෙත ත්‍යාග මුදල් ලබාදීම සඳහා කඩිනම් ක්‍රමවේදයක් සකස් කළ යුතුය.
--------------------	--	--	---

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.142,948 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.372,570 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.229,622ක අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම අඩුවීමට රාජසන්නක කළ භාණ්ඩ විකිණීමෙන් ලද ආදායම අඩු වී තිබීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකායර්ක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2022 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2023 වර්ෂයේ දී අධිකරණවලින් අරමුදලට බැරවන මුදල් රු.13,060,405 කින් හෙවත් සියයට 89 කින් ද 2023 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2024 වර්ෂයේ දී රු.918,486 කින් හෙවත් සියයට 61 කින් ද අඩු වී තිබුණි. එසේම 2022 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2023 වර්ෂයේ දී අරමුදලින් ත්‍යාග සඳහා ගෙවන මුදල් රු.9,795,303 කින් හෙවත් සියයට 89 කින් ද 2023 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2024 වර්ෂයේ දී රු.688,864 කින් හෙවත් සියයට 61 කින් ද අඩු වී තිබුණි.	වැටලීම් සිදු කිරීම සඳහා පුහුණුවලත් නිලධාරීන් විමර්ශන අංශයේ හා දිස්ත්‍රික් කාර්යාල හි ප්‍රමාණවත් පරිදි නොමැති වීම, දිස්ත්‍රික් කාර්යාලයන්හි ඇතැම් නිලධාරීන් වැටුප් සහිත විදේශගත වීම නිසා පුරප්පාඩු ඇති වීම හා සිටින සීමිත නිලධාරීන් මගින් අත්‍යවශ්‍ය සියලු කාර්යයන් සිදු කර ගැනීමට සිදු වීම, 2022 වර්ෂයේ පැවති ආර්ථික අර්බුදය හා ඉන්ධන අර්බුදය යන හේතූන් මත වැටලීම් හා නඩු පැවරීම් සම්බන්ධව සකස් කරනු ලබන ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව ක්‍රියා කිරීමට නොහැකි වීම බැර කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණය හා ත්‍යාග ගෙවීම් කරන ලද ප්‍රමාණයන්ගේ ප්‍රතිශතය අඩු වීමට හේතු වී ඇත.	ධීවර ත්‍යාග අරමුදලේ අරමුණක් වන නීති විරෝධී වැටලීම් සිදු කිරීමත්, ත්‍යාග හිමිකම් ඇති නිලධාරීන්ට ත්‍යාග ගෙවීමත් යන අරමුණු ඉටු කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය.
(ආ) අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට අධිකරණවලින් ලැබිය යුතු රාජසන්තක කළ මසුන් අලෙවි ආදායම රු.1,984,300 ක්වූ අතර ඉන් රු.44,656 ක් වසර 10 ක සිටද රු.889,662 ක් වසර 05ත් වසර 10 ත් අතර සිටද, රු.169,187 ක් වසර 3 ත් වසර 5 ත් අතර සිටද අය නොවී පැවති ශේෂ විය. 2024 වර්ෂය වෙනුවෙන් රාජසන්තක කළ මසුන් විකිණීමෙන් රු.601,091 ක් පමණක් ත්‍යාග අරමුදලට ලැබී තිබුණි. මෙම ශේෂවල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කරගැනීමට හා මෙතෙක් අයනොවීමට හේතු සොයා බලා අය කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර එක් එක් වර්ෂවලදී නිම වූ නඩුවලට අදාලව උසාවිවල තැන්පත් කරන ලද මුදල් දිස්ත්‍රික් ධීවර කාර්යාල දැනුවත් කර එම මුදල් කඩිනමින් ගෙන්වා ගැනීමට කටයුතු කරනොතිබුණි. මේ අනුව හිඟ ආදායම් අය කර ගැනීම දුර්වල තත්ත්වයක පැවතුණි.	පෙර වර්ෂවලදී අධිකරණයේ තැන්පත් කරන ලද රාජසන්තක වූ මුදල් දිස්ත්‍රික් සහකාර අධ්‍යක්ෂකවරුන් විසින් ලැබිය යුතු ලෙස දක්වා ප්‍රධාන කාර්යාලයට ලබා දී තිබුණද එම මුදල් නඩුව අවසානයේදී ධීවර ත්‍යාග අරමුදලට බැර කරන ලෙස ඉල්ලීම් කර නොමැති වීම හේතුවෙන් වර්ෂ 10 ක පමණ කාලයක සිට එකී ලැබිය යුතු මුදල්වල නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි විය. එසේම මේ සම්බන්ධ ඇති ගැටලු අවම කර ගැනීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ධීවර කාර්යාල හරහා පවරනු ලබන නඩු කටයුතු අවසන් වී උසාවි තීරණය අනුව වූදිනයා වරදකරු වන අවස්ථාවේදී අධිකරණය මගින් රාජසන්තක කරනු ලබන තැන්පත් මුදල් මසක් ඇතුළත දෙපාර්තමේන්තු ධීවර ත්‍යාග අරමුදලට බැර කර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කළ යුතු බවට අභ්‍යන්තර චක්‍රලේඛය මගින් සියලු දිස්ත්‍රික් සහකාර අධ්‍යක්ෂකවරුන් වෙත විධිමත්ව දැනුවත් කර ඇත.	හිඟ ශේෂවල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කරගැනීමට හා මෙතෙක් අයනොවීමට හේතු සොයා බලා අය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ඇ) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට වැටළීම් සඳහා දායක වූ නිලධාරීන්ට ගෙවිය යුතු ත්‍යාග දීමනා රු.3,143,335 ක් වූ ශේෂය තුළ වසර 5ට වැඩි රු.3,409 ක්ද වසර 2ට වැඩි රු.1,593,371 ක් පැවති අතර එම වැටළීම් සඳහා දායක වූ නිලධාරීන්ට ගෙවිය යුතු ත්‍යාග දීමනා ගෙවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඈ) 2024.12.31 වැටළීම් සඳහා දායක වූ නිලධාරීන්ට ගෙවිය යුතු ත්‍යාග දීමනා වශයෙන් රු.3,143,335/- ක් මූල්‍යය ප්‍රකාශන තුළ දක්වා ඇත. එකී වැටළීම් සඳහා සහභාගී වූ නිලධාරීන් පිළිබඳ වයස් විශ්ලේෂණය සහ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත.
- උසාවිවල තැන්පත් කරන ලද මුදල් දිස්ත්‍රික් ධීවර කාර්යාල දැනුවත් කර එම මුදල් කඩිනමින් ගෙන්වා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- (ඈ) දිස්ත්‍රික් ධීවර කාර්යාල විසින් පිළියෙල කර තිබුණු නීති විරෝධී කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අත්අඩංගුවට ගැනීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ සිදුකිරීමට අදාළ ඇස්තමේන්තු හා ඉලක්ක ලභාකරගැනීමට ක්‍රියාකළ යුතු වුවත් එම ඇස්තමේන්තු හා ඉලක්ක ලභා කරගෙන නොතිබුණි
- ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සකස් කිරීමේදී වැටළීම්, නඩු පැවරීම් පිළිබඳව සැලසුම් සංවර්ධන අංශය මගින් සකස් කරනු ලැබේ. අතිරේක රාජකාරි සඳහා නිලධාරීන් යෙදවීම හා නිලධාරීන්ගේ හිඟ තාවය නිසා වැටළීම් සඳහා සහභාගී වන නිලධාරීන් අවම වීම නිසා මෙම ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.
- අත්අඩංගුවට ගැනීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ සිදුකිරීමට අදාළ ඇස්තමේන්තු හා දිස්ත්‍රික් ධීවර කාර්යාල විසින් ඉලක්ක පිළියෙල කර එම ඉලක්ක ලභාකරගැනීමට ක්‍රියාකළ යුතුය.
- (ඉ) ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ විමර්ශන අංශය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා අනුව සාක්ෂි සැලසුම් කළ වැටළීම් 2023 වර්ෂයේදී සැලසුම් කළ වැටළීම් සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 47ක් වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී එවැනි වැටළීම් කිසිවක් සිදුකර නොතිබුණි.
- ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සකස් කිරීමේදී වැටළීම් නඩු පැවරීම් පිළිබඳව සැලසුම් සංවර්ධන අංශය මගින් සකස් කරනු ලැබේ. අතිරේක රාජකාරි සඳහා නිලධාරීන් යෙදවීම හා නිලධාරීන්ගේ හිඟ තාවය නිසා වැටළීම් සඳහා සහභාගී වන නිලධාරීන් අවම වීම නිසා මෙම ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.
- වැටළීම් සිදු කර සැලසුම් කළ ඉලක්ක ලභා කරගත යුතුය.
- (ඊ) ත්‍යාග අරමුදල සඳහා වෙනම බැංකු ගිණුමක් පවත්වා නොගෙන දෙපාර්තමේන්තුවේ බැංකු ගිණුමක් ත්‍යාග අරමුදල සඳහා උපයෝගී කරගෙන තිබුණි
- 1996 අංක 02 දරණ ධීවර හා ජලජ සම්පත් පනත යටතේ ව්‍යවස්ථාපිත අරමුදලක් ලෙස ආරම්භ කර ඇති අතර එම කාලයේ සිට දෙපාර්තමේන්තුවේ බැංකු ගිණුම හරහා ධීවර ත්‍යාග අරමුදලේ මුදල් සංසරණ කටයුතු සිදු කර ඇත. සංඛ්‍යාත්මකව අඩු මුදලක් සංසරණය වන බැවින් දෙපාර්තමේන්තු බැංකු ගිණුම හරහා අරමුදලේ මුදල් සංසරණ කටයුතු සිදු කෙරුණි. ඊට අදාළ බැංකු සනාථන , බැංකු ප්‍රකාශන හා බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශ පොදුවේ පවතින අතර ඒ ඔස්සේ ගිණුම් තැබීමේ කටයුතු සිදු කරනු ලබයි.
- බැංකු ගිණුමක් පවත්වා ගෙන බැංකු සනාථන, බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශ හා බැංකු ප්‍රකාශන විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
- (උ) නීති විරෝධී ධීවර කටයුතු සිදුවන විට ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව විසින් අත් අඩංගුවට ගනු ලබන අවස්ථා ද, ඔත්තු ලැබීම් හරහා මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුකරන නිලධාරීන් ද, දිස්ත්‍රික් ධීවර කාර්යාලවල සෝදිසි මෙහෙයුම් කරන නිලධාරීන් ද, හඳුනාගත හැකිවන
- අධිකරණ කටයුතු අවසන් වූ වහාම ඊට අදාළ ප්‍රතිලාභ, ප්‍රතිලාභ හිමියන් වෙත ලබා දීම සඳහා වැටළීම් වලට සහභාගී වූ නිලධාරීන්ගේ තොරතුරු සාර්ථක වැටළීමක් සිදු කර අවසන් වූ වහාම අදාළ තොරතුරු පද්ධතියට නිවැරදි තොරතුරු ඇතුළත් කර නිවැරදිව පවත්වාගෙන යන ලෙස සියලු
- මෙම අරමුදල පිහිටුවීමේ අරමුණ වන නීති විරෝධී ධීවර කටයුතු වැටළීම් සඳහා නිලධාරීන් දිරි ගැන්වීම ඉටුවන ආකාරයට කටයුතු කළ යුතුය.

ආකාරයට ලේඛනගත කර කඩිනමින් ගෙවීම් කළ යුතු වුවත් එවැනි ලේඛනගත කිරීමක් සිදුකර නොතිබූ අතර මෙම ත්‍යාගයන් පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කර නීති විරෝධී වැටලීම් වැඩිකර ගැනීමටද කළමනාකරණය ක්‍රියාකර නොතිබුණි. තව ද 1996 අංක 02 දරන ධීවර හා ජලජ සම්පත් පනතේ 59(1) වගන්තිය යටතේ මෙම අරමුදල පිහිටුවා ඇත්තේ නීති විරෝධී ධීවර කටයුතු වැටලීම් සඳහා නිලධාරීන් දිරි ගැන්වීමේ අරමුණෙන් වුවද එම අරමුණු ඉටුවන ආකාරයට කටයුතු කර නොතිබුණි.

සහකාර අධ්‍යක්ෂවරු දැනුවත් කිරීම් කර ඇත.තවද ඔත්තු කරුවන් හඳුනා ගැනීම හා ඔත්තු ලබා දීම සඳහා, දිස්ත්‍රික් සහකාර අධ්‍යක්ෂක වෙත තොරතුරු ලබා දීමට හෝ ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත සෘජුවම තොරතුරු ලබා දීම සඳහා WhatsApp පණිවුඩ ලබා දෙන ලෙස සියළුම දිස්ත්‍රික් කාර්යාල හරහා දැන්වීම් පල කර දැනුවත් කිරීම් සිදු කරන ලදී.ඒ අනුව ධීවර ප්‍රජාව හා නිලධාරීන් ධීවර ත්‍යාග අරමුදලේ ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව දැනුවත් කර ඇත.

(උෟ) ත්‍යාගලාභීන්ට ත්‍යාග අරමුදලින් ගෙවීම් කිරීමේ දී එම ත්‍යාගලාභීන්ගේ තොරතුරු ලබාගැනීමට හැකිවන පරිදි හා විනිවිදභාවයකින් යුක්තව කටයුතු කිරීමට හැකිවන පරිදි වැටලීම්වලට සහභාගී වූ නිලධාරීන්ගේ නම, තනතුර, ආයතනය, නඩු අංකය, ගෙවීම් වවුචර් අංකය, ගෙවීම් ලාභීන්ගේ අත්සන් යනාදි තොරතුරු ඇතුළත් ලේඛනයක් පවත්වාගෙන ගොස් නොතිබුණි. මේ අනුව නියමිත පරිදි තොරතුරු පවත්වාගෙන නොයන බැවින් අදාළ පුද්ගලයින්ට නොගෙවීමට ද, ත්‍යාග හිමිකම් නොමැති අයට ගෙවීමට ද ලැබිය යුතු රාජ්‍ය ආදායමක් අහිමිවී යාමට ද ඉඩ ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

වැටලීම් වලට සහභාගී වූ නිලධාරීන්ගේ නම, තනතුර, ආයතනය, නඩු අංකය, ගෙවීම් වවුචර් අංකය තොරතුරු ඇතුළත් ලේඛනයක් මේ වනවිටත් පවත්වාගෙන යනු ලැබුවද බාහිර ආයතන වල නිලධාරීන්ගේ අත්සන් ලබා ගැනීම ප්‍රයෝගිකව දුෂ්කර වීම හේතුවෙන් එම මුදල් ඔවුන්ගේ අදාල ගිණුමට බැර කර එම රිසිට් පත්‍රය හෝ වෙක්පත් ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් අදාල නිලධාරීන්ට බාර දීම සිදු කෙරේ.

ත්‍යාගලාභීන්ට ත්‍යාග අරමුදලින් ගෙවීම් කිරීමේ දී එම ත්‍යාගලාභීන්ගේ තොරතුරු ලබාගැනීමට හැකි වන පරිදි තොරතුරු ඇතුළත් ලේඛනයක් පවත්වාගෙන යා යුතුය.

(එ) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට එක් එක් ධීවර කාර්යාලවල අත්අඩංගුවේ රඳවාගෙන ඇති භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණයක්/ගණන් බැලීමක් සිදුකර නොතිබූ අතර එබැවින් 2024 ත්‍යාග අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ ඉදිරිපත් කළ උපලේඛනයේ දක්වා ඇති අත්අඩංගුවේ පවතින භාණ්ඩ සත්‍ය වශයෙන්ම පවතින ඒවාද යන්න පිළිබඳව තහවුරුවක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට එක් එක් ධීවර කාර්යාල වල අත්අඩංගුවේ රඳවා ඇති භාණ්ඩ සම්බන්ධව සහකාර අධ්‍යක්ෂකවරයාගේ නිර්දේශ මත වාර්තා ලබා ගන්නා අතර ඔවුන් එම භාණ්ඩ පිළිබඳව වාර්තාව පිළියෙල කිරීමේදී ඊට අදාල භාණ්ඩ සමීක්ෂණයක් සිදු කර එම වාර්තා නිවැරදිව පිළියෙල කරනු ලබයි. ඒ අනුව එම අත්අඩංගුවේ පවතින භාණ්ඩ සත්‍යවශයෙන්ම පවතින අතර එය භාණ්ඩ සමීක්ෂණයක් හා සමාන ලෙස සැලකිය හැකිය.

එක් එක් ධීවර කාර්යාලවල අත්අඩංගුවේ රඳවාගෙන ඇති භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණයක්/ගණන් බැලීමක් සිදුකළ යුතුය.